

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/7/2022
Identifikačné číslo spisu: 4116011222
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4116011222.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného U. M. a spol. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. d), ods. 3 písm. c) Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 28. apríla 2022 v Bratislave dovolanie obvineného I. Z. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 7. februára 2018, sp. zn. 1To/75/2017, a postupom podľa § 382a Tr. por. takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. bol rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo 07. februára 2018, sp. zn. 1 To 75/2017 a v konaní, ktoré mu predchádzalo,

porušený zákon

v ustanoveniach § 163 ods. 3, § 168 ods. 1 Tr. por.

v neprospech obvineného I. Z..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. sa rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 07. februára 2018, sp. zn. 1 To 75/2017 zrušuje vo výrokoch o vine a treste týkajúcich sa obvineného I. Z..

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu Nitra z 03. augusta 2017, sp. zn. 4Tk/2/2016 vo vzťahu k obvinenému I. Z.D..

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. sa prikazuje Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol ohľadom obvineného I. Z..

II. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. obvinený I. Z., nar. XX. L. XXXX v T., Slovenská republika, slovenský štátny občan, bytom F., ul. L. M.Á. XXXX/XX, Slovenská republika, t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce, sa do väzby neberie.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 3. augusta 2017, sp. zn. 4Tk/2/2016 boli obvinení U. M. a I. Z. uznaní vinnými zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. d), ods. 3 písm. c) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného času minimálne od 14. októbra 2015 do 8. decembra 2015 po predchádzajúcej vzájomnej dohode prechovávali v rodinnom dome č. XX v obci M. bez príslušného povolenia rastliny rodu Cannabis (konopa), o ktoré sa obaja starali tým, že v pivničných priestoroch domu boli vytvorené špeciálne vykurovacie, osvetľovacie a odsávacie systémy za účelom zvýšenia kvality pestovaných rastlín s úmyslom ich ďalšieho spracovania, pričom dňa 8. decembra 2015 pri domovej prehliadke vykonanej v uvedenom dome boli nájdené a zaistené omamné látky, a to 1 plastová nádoba s obsahom 24,21 g vysušených častí rastliny konope s priemernou koncentráciou tetrahydrokanabinolu 20,1 % hmotnostných, ktoré množstvo zodpovedá celkovej hodnote 242,10 Eur a z ktorého množstva by sa dalo vyrobiť najmenej 162 obvyklých jednorazových dávok drogy a tiež celkovo 151 ks zelených rastlín konope v rôznych vegetačných štádiách o výške od 40 cm až do 125 cm a s priemernou koncentráciou účinnej látky tetrahydrokanabinolu od 5,0 % do 6,6 % hmotnostných s tým, že z uvedeného množstva zaistených rastlín konope predstavovala ich upotrebitelná časť po vysušení hmotnosť 3 886,71 g, ktoré množstvo zodpovedá celkovej hodnote 38 867,10 Eur, a z ktorého množstva by sa dalo vyrobiť najmenej 8 111 obvyklých jednorazových dávok drogy, pričom v zmysle zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov sú rastliny konope zaradené do I. skupiny omamných látok a tetrahydrokanabinol do I. skupiny psychotropných látok.

Obvinenému I. Z. okresný súd uložil podľa § 172 ods. 3 Tr. zák. zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák. a nezistiť príťažujúcu okolnosť podľa § 37 s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd obvineného zaradil na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 58 ods. 3 Tr. zák. súd uložil obvinenému trest prepadnutia majetku. Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 78 ods. 1 Tr. zák. obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku včas podali odvolania prokurátor Krajskej prokuratúry Nitra (ďalej len prokurátor) v neprospech obvinených proti výroku o treste a obvinení U. M. a I. Z. proti všetkým výrokom rozsudku.

Na podklade podaných odvolaní rozhodoval Krajský súd v Nitre, ktorý rozsudkom zo 7. februára 2018, sp. zn. 1To/75/2018, podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste u oboch obžalovaných.

Obvinenému I. Z. krajský súd uložil podľa § 322 ods. 3 Tr. por. a § 172 ods. 3 Tr. zák. postupom podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. pri nezistenej príťažujúcej ani poľahčujúcej okolnosti a podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd obvineného zaradil na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so

stredným stupňom stráženia.

Podľa § 58 ods. 3 Tr. zák. súd uložil obvinenému trest prepadnutia majetku.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 78 ods. 1 Tr. zák. obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 319 Tr. por. krajský súd odvolania obvinených U. M. a I. Z. ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali obvinení U. M. a I. Z. spoločne prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie, ktoré opreli o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinení uviedli, že počas celého konania boli tak prokurátorom, ako aj súdmi ignorované návrhy obvinených a ich obhajcu o vykonanie riadneho znaleckého posudku, ktorým by sa zistili skutočnosti potrebné na ustálenie správnej právnej kvalifikácie. Takýto postup bol potrebný z dôvodu, že znalecký posudok KEÚ PZ bol jednoznačne vykonaný neodborne, bez náležitého zistenia množstva, druhu a kvality rastlín, bez jednoznačného určenia upotrebitelnosti rastlín, priemernej koncentrácie účinnej látky a ceny na „čiernom trhu“, čo podľa názoru dovolateľov zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. s tým, že konanie obvinených bolo nesprávne právne kvalifikované. Nie je zrejmé, z čoho vychádzali súdy, keď použili kvalifikovanú skutkovú podstatu. Počas procesu nebolo preukázané, či množstvo a kvalita zadržanej rastliny zodpovedá značnému rozsahu, a to aj pokiaľ ide o subjektívnu stránku zavinenia obvinených. Obvinení predsa nemohli a ani nepoznali hodnotu zadržanej drogy, keďže prvýkrát pestovali marihuanu a tak ani nemali vedomosť o tom, že aká bude zo zadržanej drogy upotrebitelná časť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinení poukázali na nezákonný spôsob vykonania domovej prehliadky, nakoľko v danom prípade príkaz na domovú prehliadku vlastníkom nehnuteľnosti nebol dodnes doručený.

Z uvedených dôvodov obvinení navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zrušil a vec vrátil tomuto súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Nitra tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť. Všetky výroky prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu považuje za zákonné a správne. Samotné výroky týkajúce sa jednak uznania viny, ako aj trestov odňatia slobody uložených obvineným U. M. a I. Z. je potrebné považovať za objektívne a opodstatnené, zohľadňujúce výsledky vykonaného dokazovania a vyhodnotené jednotlivo i v ich súhrne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol uznesením, sp. zn. 5 Tdo 26/2019 z 13. júna 2019 tak, že dovolania oboch obvinených odmietol podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Obvinený I. Z. podal dňa 24. septembra 2019 ústavnú sťažnosť, o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol Nálezom z 30. novembra 2021, III. ÚS 412/2020 tak, že vyslovil, že

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo 26/2019 z 13. júna 2019 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 5 Tdo 26/2019 z 13. júna 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania 533,88 eur a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.
Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí konštatoval, že:

„22. Absencia zrozumiteľnej skutkovej úvahy sa prejavila nielen v tom, že dokazovaním verifikované konanie sťažovateľa nebolo obsiahnuté v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku okresného súdu, ale i v tom, že ani z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, kedy a na čom sa sťažovateľ s druhým obžalovaným mali konkludentne dohodnúť.

23. ... z odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku a vykonaných dôkazov nemožno dospieť k jednoznačnému záveru o tom, že zo strany sťažovateľa došlo jeho konaním k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu, najmä pokiaľ ide o jeho objektívnu stránku (zadováženie a prechovávanie). Úlohou dovolacieho súdu tak bolo posúdiť, či s ohľadom na zistený skutkový stav súd prvého stupňa a v nadväznosti naň i súd odvolací konanie sťažovateľa správne právne kvalifikovali.

27. Otázku zavinenia nemožno zredukovať na konštatovanie, že ak sa páchatel' podieľal v určitej miere na konaní inej osoby - jeho konanie zahŕňalo automaticky i zavinenie ohľadne následku, najmä ak ide o následok kvalifikovaný.

28. I s ohľadom na výšku trestu, ktorá sťažovateľovi i pri využití všetkých zákonom ustanovených možností zníženia trestu bola uložená, mal súd klásť osobitný dôraz na tom, aby vykonanými dôkazmi preukázal jednak, že konaním sťažovateľa boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu (zadováženie si omamnej látky), a jednak, že všetky znaky vrátane znaku odôvodňujúceho prísnejšiu právnu kvalifikáciu boli pokryté zavinením páchatel'a. Súd nesmie zavinenie predpokladať, musí ho skutkovými okolnosťami a dôkazmi preukázať.

29. Všetky znaky skutkovej podstaty sú pokryté zavinením páchatel'a, len ak tento vedel o všetkých okolnostiach, ktoré sú podstatné pre posúdenie trestnosti jeho konania. K právnomu záveru o miere zavinenia môže súd dospieť len na základe vykonaného dokazovania a po podrobnej analýze konania páchatel'a. I v prípade spolupáchateľstva, prípadne inej formy účasti na trestnom čine musí byť zavinenie vo vzťahu ku znaku kvalifikovanej skutkovej podstaty preukázané pre každého páchatel'a samostatne.

30. Ústavný súd je toho názoru, že v okolnostiach danej veci z vykonaného dokazovania nebolo možné dospieť k jednoznačnému záveru, že zavinenie sťažovateľa sa vzťahovalo i na množstvo prechovávaných omamných a psychotropných látok ako znaku kvalifikovanej skutkovej podstaty (väčší rozsah), a to ani z nedbanlivosti. Ani jeden zo súdov, ktoré vo veci rozhodovali, nevenovali otázke zavinenia ani po skutkovej, ale najmä po právnej stránke náležitú pozornosť, zavinenie sťažovateľa jednoducho prezúmali (str. 8 rozsudku krajského súdu).

31. S ohľadom na uvedené tak ústavný súd dospel k názoru, že zo strany okresného, ako i krajského súdu a, napokon, i súdu najvyššieho v rámci rozhodovania o dovolaní nebolo konanie páchatel'a správne právne posúdené a posúdenie právnej kvalifikácie konania nebolo náležite odôvodnené. Podľa ústavného súdu bolo povinnosťou súdov skúmať, či s ohľadom na mieru, akou sa podieľal sťažovateľ na skutku, ako i s ohľadom na jeho vedomosti a možnosti mohol a mal vedieť, že jeho konanie je spojené s následkom väčšieho rozsahu, a teda s kvalifikovanou skutkovou podstatou a následne nepochybne i výrazne vyšším hroziacim trestnom.

32. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu je právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Preto už len z toho, že sťažovateľovi nebolo podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku napadnutým uznesením odpovedané na ním nielen dovolaním, ale aj odvolaním a obranou v konaní na okresnom súde nastolenú, relevantnú, právnu otázku týkajúcu sa jeho trestnej zodpovednosti, došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46

ods. 1 ústavy.

34. V rozhodnutí o dovolaní sa najvyšší súd bude musieť vysporiadať s právnou otázkou nastolenou už v začiatku trestného konania, či dokazovaním preukázané konanie sťažovateľa zakladá jeho trestnú zodpovednosť a či zakladá jeho trestnú zodpovednosť vo vzťahu ku kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 172 ods. 3 písm. c) Trestného zákona z hľadiska zavinenia.

35. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že si je vedomí, že pri hľadaní odpovedí na položené otázky najvyšší súd bude musieť vyriešiť najmä vzťah medzi konaním sťažovateľa, ktoré je v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku okresného súdu popísané nie tak, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, ale skutok sťažovateľa bol v činnom rode pomenovaný ako prechovávanie a staranie sa o drogy po predchádzajúcej vzájomnej dohode s druhým obžalovaným s následným opisom pri domovej prehliadke zaistených pestovateľských pomôcok a rastlín s vyjadrením ich potencionalnej hodnoty pre prípad dokonania ich spracovania zberom a sušením. Namiesto toho, aby konanie spolupáchateľov bolo skutkovo presne pomenované tak, aby bolo možné rozlíšiť mieru účasti oboch páchatateľov na následku, ktorý spočíval vo vypestovaní 153 rastlín konope, došlo zvýraznením ich predpokladanej dohody a trpným pomenovaním následku k vytvoreniu takej skutkovej vety, ktorá akékoľvek presné vyvodenie trestnej zodpovednosti sťažovateľa vylučuje.

37. ... neurčité formulácie skutkov, osobitne formulácie skutkov, do ktorých sa predčasnou subsumpciou presúva časť právneho posúdenia, vedú tiež k tomu, že obžalovanému je znemožnené, aby pred súdom pri formulácii svojej obhajoby mohol vychádzať z jasne formulovaného právneho posúdenia jeho skutku z pohľadu ustanovení Trestného zákona ako hmotného práva. Tak to bolo aj v prípade sťažovateľa, ktorý sa proti obžalobe, rozsudku okresného a krajského súdu mohol brániť len tak, že stále reprodukoval to, čo skutočne urobil a čo v konečnom dôsledku aj bolo nesporne zistené, no nebolo dostatočne vyjadrené v opise miesta, času a spôsobu spáchania skutku. Navyše, je potrebné poukázať na skutočnosť, že dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu na takúto a jedinou možnú obhajobu sťažovateľa vôbec nereagovalo.

38. Na základe uvedeného nemohol ústavný súd dospieť k inému záveru, než že dovolaním napadnutým rozsudkom krajského súdu neboli dostatočne zodpovedané skutkovo a právne relevantné otázky sťažovateľa v takej miere, aby námietky týkajúce sa právnej kvalifikácie sťažovateľa boli na základe jeho dovolania zodpovedané predpokladaným právnym posúdením skutku najvyšším súdom. Tým bol sťažovateľovi formalisticky sťažený prístup k dovolaniu v takej miere, že to nevedlo len k tomu, že možno konštatovať porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj podústavným právom osobitne konštruovaného práva podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorého obsahom je, aby v trestnom procese neboli zásadným spôsobom porušené práva na obhajobu.

39. Zákonné právo podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku možno v spojení s § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ústavne konformne vyložiť tak, že jeho obsahom je i to, aby okresný a krajský súd v trestnom konaní formulovali zistený skutok - miesto, čas a spôsob jeho spáchania - spôsobom, ktorý obžalovanému umožní efektívne domôcť sa svojho práva na obhajobu tak, aby bolo možné zistený skutok, pre ktorý bola právoplatne uznaná vina, efektívne právne posúdiť dovolaním podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.“

Nález ústavného súdu bol doručený do podateľne najvyššieho súdu 19. januára 2022. Na základe pokynu predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu bola predmetnej trestnej veci 25. januára 2022 pridelená nová spisová značka 5 Tdo 7/2022 s tým, že Okresný súd Nitra 16. februára 2022 na základe žiadosti z 25. januára 2022 doručil najvyššiemu súdu spis vedený pod sp. zn. 4Tk/2/2016.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nálezú ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo

súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvolenej obhajkyne (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por.

Dovolací súd opätovne prejednal dovolanie obvineného I. Z. s tým, že na neverejnom zasadnutí v súlade s § 382a Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, a rešpektujúc rozhodnutie ústavného súdu zistil, že dovolanie je dôvodné a napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len dovolací súd) opakovane pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako "ďalšie" odvolanie.

Dovolací súd uvádza, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

V nadväznosti na uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

V rámci predmetného dovolacieho dôvodu je však dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani doplniť (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Podľa § 163 ods. 3 Tr. por. výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Podľa § 168 ods. 1 Tr. por. ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák. kto neoprávnene kúpi, predá, vymení, zadováži alebo prechováva po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor alebo kto takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov.

Podľa § 172 ods. 3 písm. c) Tr. zák. odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 v značnom rozsahu.

Podľa § 20 Tr. zák. ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých páchatel'ov (spolupáchatelia), zodpovedá každý z nich, ako keby trestný čin spáchal sám.

V prejednávanej trestnej veci nastala situácia, kedy skutková veta rozsudku síce obsahovala všeobecné znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 3 písm. c) Tr. zák., vrátane spolupáchatel'stva („po predchádzajúcej vzájomnej dohode“), avšak bez bližšej špecifikácie miesta, času a spôsobu dohody obvinených a miery ich účasti na páchaní trestnej činnosti. Tieto skutočnosti nevyplyvali ani z odôvodnenia rozhodnutí, a to ani ohľadne posúdenia, či konanie obvineného I. Z. smerovalo k rovnakému cieľu a rozsahu trestnej činnosti ako u druhého obvineného. Sudy nižšieho stupňa sa teda dôslednejšie nezaoberali konaním obvineného I. Z. a tomu svedčiacemu naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý bol odsúdený, keď sa prevažne obmedzili na trestnú činnosť druhého obvineného.

Medzi práva obvineného pritom patrí právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (náležitosti rozhodnutia upravuje Trestný poriadok v ustanoveniach § 168 ods. 1), aby nielen mal vedomosť o dôvodoch svojho odsúdenia, ale najmä mal možnosť sa v rámci opravných prostriedkov účinne brániť. Absenciou relevantných skutočností v skutkovej vete a následne i v odôvodnení rozhodnutia bolo preto obvinenému zasiahnuté do jeho práva na obhajobu.

Zároveň predmetné pochybenia súdov nižšieho stupňa mali vplyv aj na oprávnenie dovolacieho súdu preskúmať správnosť právnej kvalifikácie skutku, keďže formálne sa skutková veta javila ako súladná so skutkovou podstatou trestného činu, za ktorý bol obvinený odsúdený, avšak neodrážala vykonané dokazovanie. Nakoľko je dovolací súd viazaný vykonaným dokazovaním a s výnimkou dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nie je oprávnený prehodnocovať skutkové okolnosti, medzi ktoré patrí aj zavinenie, nemohol prípadné nedostatky posúdiť sám, preto obe

rozhodnutia súdov nižšieho stupňa vo vzťahu k obvinenému I. Z. zrušil a vec prikázal Okresnému súdu Nitra. Súd prvého stupňa bude následne povinný opätovne vec prejednať a rozhodnúť v intenciách nálezu ústavného súdu.

Keďže sa citovaným nálezom ústavného súdu vec dostala do štádia dovolacieho konania najvyššieho súdu o dovolaní, ktoré podal obvinený I. Z. 6. augusta 2018 so všetkými tam uplatnenými dovolacími dôvodmi, dovolací súd sa zaoberal aj námietkou subsumovanou pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Vo všeobecnej rovine k tomuto dovolaciemu dôvodu považuje dovolací súd za nutné uviesť, že uvedený dovolací dôvod sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách, začína vyhľadávaním, nasleduje etapa zabezpečovania dôkazov, potom ich vykonávanie a nakoniec etapa hodnotenia dôkazov. Za dôkaz pritom môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov zadovážených podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona.

Dôvod dovolania podľa citovaného ustanovenia sa vzťahuje predovšetkým k tretej etape dokazovania, t.j. k vykonávaniu dôkazov súdom. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. možno uplatniť v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov a ak aby sa napadnuté rozhodnutie opieralo o nezákonné dôkazy. Pokiaľ ide o dovolateľmi namietaný spôsob vykonania domovej prehliadky, táto bola vykonaná na základe príkazu sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Nové Zámky z 3. decembra 2015, sp. zn. OS NZ-V-22-1/2015-DP, ktorý bol riadne odôvodnený relevantnými skutkovými okolnosťami. Pri výkone samotnej domovej prehliadky boli prítomní aj obaja obvinení U. M. a I. Z. a taktiež nezúčastnená osoba, čo vyplýva zo zápisnice o vykonaní domovej prehliadky z 8. decembra 2015.

Pokiaľ ide o ostatné námietky prezentované obvineným v dovolaní, tieto majú súvis s riadne vykonávaným dokazovaním a následnou správnu právnou kvalifikáciou skutku. Bude preto na zvážení súdu prvého stupňa, či si za účelom vyrovnania sa so všetkými zákonnými znakmi skutkovej podstaty trestného činu u obvineného I. Z. zadováži ďalšie dôkazy.

Dovolací súd súčasne nevzhladol dôvod na prerušenie konania a predloženie návrhu na preskúmanie súladu ustanovenia § 172 Tr. zák. s ústavou v zmysle návrhu prezentovaného JUDr. P. F. v odlišnom stanovisku k nálezom ústavného súdu, nakoľko novelou Trestného zákona č. 105/2022, ktorá bude účinná od 1. mája 2022, došlo k zmene znenia ustanovenia § 172 Tr. zák. Novela pritom reflektuje na menšiu závažnosť prechovávaní omamnej a psychotropnej látky z rodu konopa oproti iným druhom drog, a to za súčasného zníženia trestných sadziieb (vrátane trestania recidivistov). V ostatných prípadoch považoval zákonodarca z dôvodu závažnosti trestnej činnosti pre spoločnosť za potrebné naďalej aplikovať prísne tresty.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

V dôsledku zrušenia rozsudku súdu prvého stupňa bolo preto potrebné obligatórne rozhodnúť o väzbe obvineného, ktorý sa v čase rozhodovania dovolacieho súdu nachádzal v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce.

Obvinený dňa 7. februára 2018 nastúpil v ÚVV a ÚVTOS Nitra na výkon trestu odňatia augusta 2017, sp. zn. 4Tk/2/2016 v spojení rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo 7. februára 2018, sp. zn. 1To/75/2017. Dňa 27. februára 2018 bol preradený do ÚVTOS Želiezovce. Ako vyplýva zo spisu, obvinený bol v danej veci vo väzbe od 8. decembra 2015 do 22. decembra 2015.

Dovolací súd sa v tejto súvislosti zaoberal existenciou väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. Po zohľadnení dôvodov zrušenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, ako aj dĺžky trestu, ktorú si už obvinený vykonal (viac ako 4 roky), dovolací súd nezhliadol žiadny zákonný dôvod na jeho vzatie do väzby. V tejto súvislosti je zároveň potrebné dodať, že v prípravnom konaní sa obvinený nachádzal vo väzbe len 15 dní, pričom vtedy prítomný väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. (pokračovanie v páchaní trestnej činnosti), nie je v súčasnosti daný. V dôsledku uvedeného dovolací súd nechal obvineného vo väzbe a prepustil ho na slobodu.

Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.